

Název příspěvku

Dynamika vzorců profesního učení u dvou skupin budoucích učitelů (Dynamics of Professional Learning Patterns in Two Groups of Future Teachers)

Klíčová slova v ČJ

budoucí učitel, vzorce učení, profesní učení, dynamika

Klíčová slova v AJ

future teacher, learning patterns, professional learning, dynamics

Cíle v ČJ

V souvislosti s úsilím o zkvalitňování pregraduální učitelské přípravy je potřeba porozumět individuálním cílům a dalším faktorům ovlivňujícím uvažování a jednání studentů v procesech učení se na pedagogických praxích. Cílem výzkumu bylo identifikovat charakter jednotlivých dimenzí učení, analyzovat jejich společný výskyt na úrovni jedince a porovnat je u dvou skupin praktikujících budoucích učitelů, u skupiny studentů, kteří absolvovali standardní praxe a u skupiny studentů s intenzivní pedagogickou praxí zahrnující posílenou reflektivní a mentorskou podporu.

Teoretická východiska v ČJ

Většina dosavadních konceptualizací učení se zaměřila na akademický kontext převážně v oblasti osvojování si teoretických poznatků. Současný vývoj ve vzdělávání budoucích učitelů však ukazuje potřebu porozumět také procesům profesního učení ve smyslu nabývání praktických znalostí a dovedností v průběhu pregraduálních učitelských praxí. Jedním z konceptů, který v této oblasti vznikl a generoval nové poznatky o učení v tomto prostředí, je koncept „učení se vyučovat“. Ten vychází z předpokladu, že jedním z klíčových cílů profesní přípravy učitelů je integrovat teoretické a praktické znalosti budoucích učitelů. Řada výzkumných studií, založených na fenomenografické analýze realizované Oosterheertovou (2001) a jejími spolupracovníky (Endedijk, Donche a Oosterheert, 2014), představuje pokrok ve zkoumání této dosud málo probádané oblasti a dává vznik novým poznatkům o procesech profesního učení budoucích učitelů, které se na interindividuální úrovni projevují v rozdílných vzorcích učení.

Metodologie v ČJ

Naše výzkumná studie má kvalitativní charakter a data čerpá z písemných reflexí dvou skupin studentů. Studentů, kteří absolvovali 2-semestrální pedagogickou praxi s

posílenou reflektivní a mentorskou podporou (N=34), a na druhé straně studentů po běžné pedagogické praxi s nižším podílem hodin strávených na praxi i hodin následné reflexe, s žádnou mentorskou podporou (N=60). Výpovědi obou skupin studentů byly analyzovány s využitím kódovacího schématu opírajícího se o model Oosterheertové (2001). Na jejich analýze se podílely 3 kódující osoby.

Závěry v ČJ

Výsledky analýzy potvrdily existenci klíčových dimenzí procesů učení identifikovaných Oosterheertovou (2001). Mezi dvěma výzkumnými soubory budoucích učitelů byly zjištěny kvalitativní rozdíly v oblasti prožívaných emocí i preferovaných strategií učení, které byly interpretované jako důsledek míry a charakteru podpory studenta na pedagogických praxích. Výsledky dále ukázaly na centralitu kvality vztahu studenta a jeho cvičného - fakulního učitele v souvislosti s efektivitou profesního učení.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the research was to identify the nature of each dimension of learning, analyze their common occurrence at the individual level and compare them to a group of students who have completed standard practice and a group of students with intensive pedagogical practice. Our research study consists of data drawn from written reflections of two groups of students. Students who completed a 2-semester teaching practice with enhanced reflective and mentoring support (N=34) and students following routine teaching practice with less hours spent on practice and hours of follow-up and no mentor support (N=60). The statements of both groups of students were analyzed using a coding scheme based on the Oosterheert model (2001). The results of the analysis confirmed the existence of the key dimensions of learning processes identified by Oosterheert (2001). There were qualitative differences in the experience of emotions and preferred learning strategies among the groups of future teachers.

Bibliografie

- Donche, V. et al. (2009). The differential impact of motivation and approach to learning to teach on pre-service teachers' teaching efficacy. Amsterdam, The Netherlands: European Association for Research on Learning and Instruction.
- Endedijk, M. D., Donche, V., & Oosterheert, I.A (2014). Student teachers' learning patterns in school-based teacher education programmes: the influence of person, context and time. In Gijbels, D., Donche, V., Richardson, J.T.E., & Vermunt, J.D. (Eds.) Learning Patterns in Higher Education. London and New York, Routledge.
- Oosterheert, I.A., (2001). How student teachers learn. Groningen: UCLO.

Oosterheert, I.A., & Vermunt, J.D (2001). Individual differences in learning to teach: Relating cognition, regulation and affect. *Learning and Instruction* 11, no. 2: 133–56.

Oosterheert, I.A., & Vermunt, J.D (2002b). Assessing orientations to learning to teach. *British Journal of Educational Psychology*, 72: 41-64.